Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1933 kl. 12 m.

*Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1933/1934 av utgifterna under riksstatens **fjärde** huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.*

(1:a avd.)

I. DEPARTEMENTET.

1:o) **Departementschefen.** Uti den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1933 dagtecknade propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1933/1934 i riksstaten upptaga ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *K. Kilbom m. fl.* väckt motion (nr 15) har påyrkats viss nedsättning i statsrådens avlöningar.

Beträffande detta ärende avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

2:o) **Departementet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 6 av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1933) att dels godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	189,600: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen, *förslagsanslag*	»	22,340: —
Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionerna	»	43,260: —
Förslagsanslag	kronor	255,200: —

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag*	kronor	9,900: —

dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 267,100, kronor med 2,000 kronor till 265,100 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag, som innebär, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen sänkes med 2,000 kronor, har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie stater för försvarsdepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1933:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	kronor	189,600: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å kansliavdelningen, *förslagsanslag*	»	22,340: —
Arvoden till registrator i departementet samt till viss personal å kommandoexpeditionerna	»	43,260: —
Förslagsanslag	kronor	255,200: —

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag*	kronor	9,900: —

b) minska ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 267,100 kronor, med 2,000 kronor till 265,100 kronor.

3:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i departementet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) rörande anslag till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i försvarsdepartementet avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

II. LANTFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

4:o) **Arméförvaltningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, sid. 8 och 9) att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till stat för arméförvaltningen att tillämpas under budgetåret 1933/1934, minska ordinarie förslagsanslaget till arméförvaltningen, nu 532,668 kronor, med 14,762 kronor till 517,906 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att antalet revisorer hos arméförvaltningen skall minskas från nio till åtta, samt att de för avlönande av extra ordinarie personal anvisade medlen minskas med 10 procent eller med 7,550 kronor. Det extra anslaget till arméförvaltningens verksamhet har av Kungl. Maj:t föreslagits att utgå med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

De framlagda förslagen beträffande ordinarie och extra anslagen till arméförvaltningen föranleda icke till någon erinran från utskottets sida. *Utskottet.*

Beträffande förevarande ordinarie anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med godkännande av vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1933 fogat förslag till stat för arméförvaltningen att tillämpas under budgetåret 1933/1934, minska ordinarie förslagsanslaget till arméförvaltningen, nu 532,668 kronor, med 14,762 kronor till 517,906 kronor.

5:o) **Arméförvaltningens verksamhet.** Under åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till upprätthållande av *arméförvaltningens verksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 24,000 kronor.

6:o) **Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, sid. 10—21) att

dels förklara, att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staterna för arméfördelningsstaber, militärbefäl och inspektioner, artilleristaben, bataljonsläkare vid fältläkarkåren m. m., krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet utom Smålands arméartilleriregemente, överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934,

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet den 3 januari 1933 fogade förslag till stater för rullföringsbefälhavare med biträden, krigsskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola samt Smålands arméartilleriregemente att gälla under budgetåret 1933/1934,

dels godkänna de i den genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 maj 1932 fastställda arvodesförteckningen under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret m. fl.» upptagna arvoden, att utgå under budgetåret 1933/1934,

dels i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. med oförändrat belopp, 25,500,000 kronor,

dels ock medgiva, *ej mindre* att vid truppförband av infanteriet, kavalleriet eller artilleriet ledigbliven lön, vilken icke enligt eljest gällande bestäm-

melser tages i anspråk för beredande av lön åt vid truppförbandet anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) må, enligt Kungl. Maj:ts prövning, under budgetåret 1933/1934 disponeras för beredande åt vid annat truppförband inom truppslaget anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) av lön enligt de grunder, som jämlikt i vederbörliga stater intagna bestämmelser om vissa lönedispositioner gälla beträffande i samma bestämmelser avsedd surnumerär fänrik (underlöjtnant), med rätt att därutöver åtnjuta de övriga förmåner, som tillkomma motsvarande ordinarie beställningshavare, *än även* att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1933/1934 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid armén utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar.

Vidare har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 10 mars 1933 dagtecknad proposition (nr 199), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bl. a. att dels förklara, att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staterna för generalitetet och kommendantskapet i Boden skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934, dels ock godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för generalstaben att gälla under budgetåret 1933/1934.

För innevarande budgetår har lantförsvarets avlöningsanslag beräknats på följande sätt:

A.	Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor	24,538,749: —
B.	Kallortstillägg	»	78,000: —
C.	Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband	»	5,000: —
D.	Felräkningspenningar	»	16,000: —
E.	Arvoden åt sergeanter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenter	»	7,500: —
F.	Hyresbidrag åt visst underbefäl	»	138,000: —
G.	Anställningspenningar	»	70,000: —
H.	Dagavlöning och dagavlöningstillägg åt indelt manskap	»	107,000: —
I.	Kostnader för musikelever	»	14,000: —
J.	Gottgörelse för tjänstehästar	»	66,730: —
K.	Stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden	»	12,000: —
L.	Ekiperingshjälp	»	49,000: —
M.	Vissa arvoden m. m.	»	705,211: —
N.	Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.	»	50,000: —
		Summa kronor	25,857,190: —

På grund av förefintligheten av vissa uppbördsmedel å anslaget har anvisningen bestämts till 25,500,000 kronor.

Beträffande de i vederbörliga stater upptagna avlöningsförmånerna hava vissa jämkningar föreslagits av Kungl. Maj:t. Sålunda har antalet biträden vid Stockholms stads rullföringsområde ökats från 9 till 10 samt antalet biträden vid rullföringsområden i landsorten från 87 till 88, vilket föranleder en ökad utgift under detta anslag av 4,470 kronor. Anslagsposten till avlöningar åt betjäningspersonalen vid krigsskolan har ansetts böra ökas med 1,092 kronor, varemot en sänkning av kostnaderna för personal under instruktörstjänstgöring vid samma skola kunnat ske med 1,450 kronor. Sänkningar hava dessutom skett i staterna för generalstaben, infanteriskjutskolan, artilleriets skjutskola och arméns underofficersskola.

Beträffande truppförbandsstaterna har ändring ifrågasatts endast rörande staten för Smålands arméartilleriregemente, där en sänkning föreslagits med 6,757 kronor av kostnaderna för upprätthållande av veterinärvården.

I övrigt hava endast smärre jämkningar föreslagits i de under anslaget upptagna särskilda posterna.

I anslutning till den för innevarande budgetår verkställda anslagsberäkningen har anslagets slutsumma av departementschefen ansetts böra, framför allt med hänsyn till anslagsbelastningen för budgetåret 1931/1932, bestämmas till samma belopp, som anvisats för löpande budgetår, eller 25,500,000 kronor.

Utskottet.

Enligt vad utskottet erfarit, har chefen för generalstaben i skrivelse den 13 mars 1933 föreslagit, att innehavarna av de ordinarie militärattachébeställningarna, vilka äro uppförda å generalstabens stat, måtte placeras i Berlin, Helsingfors, Warschau och Paris-London. Sammanlagda kostnaden för ortstillägg till de ordinarie militärattachéerna skulle enligt förslaget utgöra 39,000 kronor. Generalstabschefen har därjämte föreslagit, att en officer måtte befordras att såsom extra militärattaché tjänstgöra i Moskwa, varvid ortstillägget till honom skulle beräknas efter 9,000 kronor för år. Då kostnaden för ortstillägg i staten upptagits med tillhopa 48,000 kronor, skulle ortstillägget åt sistnämnda officer kunna rymmas inom anslagsposten. Utskottet, som beretts tillfälle att taga del av generalstabschefens förslag, har icke haft något att erinra mot att ortstillägget till nämnde extra militärattaché bestrides av sagda anslagspost.

Den framlagda anslagsberäkningen och de av departementschefen i samband därmed avgivna förslagen hava icke föranlett någon erinran från utskottets sida, på grund varav utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) förklara, att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staterna för generalitetet, arméfördelningsstaber, militärbefäl och inspektioner, artilleristaben, kommendantskapet i Boden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren m. m., krigshög-

skolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet utom Smålands arméartilleriregemente, överstelöjtnanter och majorer vid kavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar m. fl. vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934,

b) godkänna såväl de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1933 fogade förslag till stater för rullföringsbefälhavare med biträden, krigsskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriets skjutskola, arméns underofficersskola samt Smålands arméartilleriregemente, att gälla under budgetåret 1933/1934, som det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 10 mars 1933 fogade förslaget till stat för generalstaben, att gälla under budgetåret 1933/1934,

c) godkänna de i den genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 maj 1932 fastställda arvodesförteckningen under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret m. fl.» upptagna arvoden, att utgå under budgetåret 1933/1934,

d) i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. med oförändrat belopp, 25,500,000 kronor,

e) medgiva, *ej mindre* att vid truppförband av infanteriet, kavalleriet eller artilleriet ledigbliven lön, vilken icke enligt eljest gällande bestämmelser tages i anspråk för beredande av lön åt vid truppförbandet anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) må, enligt Kungl. Maj:ts prövning, under budgetåret 1933/1934 disponeras för beredande åt vid annat truppförband inom truppslaget anställd surnumerär fänrik (underlöjtnant) av lön enligt de grunder, som jämlikt i vederbörliga stater intagna bestämmelser om vissa lönedispositioner gälla beträffande i samma bestämmelser avsedd surnumerär fänrik (underlöjtnant), med rätt att därutöver åtnjuta de övriga förmåner, som tillkomma motsvarande ordinarie beställningshavare, *än även* att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1933/1934 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant) vid armén utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar.

7:o) **Motioner angående värnpliktsinkallelserna.** Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *E. Trygger m. fl.* (nr 91) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Lindman m. fl.* (nr 176), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att lämna utan bifall de av Kungl. Maj:t föreslagna inskränkningarna i de jämlikt värnpliktslagen stadgade övningar för värnpliktiga;

att sålunda antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under budgetåret 1933/1934 måtte i likhet med innevarande budgetår beräknas till 4,633,000 — därav för ersättningsreserven 785,000;

att bemyndiga Kungl. Maj:t att inkalla till ersättningsreserven uttagna värnpliktiga till i värnpliktslagen angivet antal tjänstgöringsdagar i den omfattning, som kan befinnas lämpligt för utförandet av vissa erforderliga arbeten å kaserner och övningsfält m. m. samt att härför disponera behövligt antal tjänstgöringsdagar för ersättningsreserven, dock högst 300,000;

att av ovanstående föranledda ändringar i av Kungl. Maj:t begärda anslag för de värnpliktigas avlöning, för mathållning, munderingsutrustning etc. måtte vidtagas; samt

att en med hänsyn till ovanstående erforderlig ökning av anslagen till arméns personal å övergångsstat, å reservstat och i reserven verkställes;

att de till arbetslöshetens bekämpande avsedda medel minskas med ett för ovanberörda åtgärders genomförande erforderligt belopp, förslagsvis högst 5 milj. kronor.

Ifrågavarande motioner har utskottet ansett sig böra upptaga till behandling redan innan utskottet ingår på beräkningen av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén samt de anslag, som kunna påverkas av värnpliktsövningarnas omfattning under budgetåret 1933/1934.

Utskottet.

Utskottet vill erinra därom, att genom den av riksdagen antagna lagen om frikallelse, helt eller delvis, för vissa värnpliktiga från värnpliktens fullgörande under fredstid (se andra lagutskottets utlåtande nr 4) Kungl. Maj:t erhållit bemyndigande att vidtaga mycket betydande inskränkningar i värnpliktsövningarna under budgetåret 1933/1934. Dessa inskränkningar äro dock av något mindre omfattning än de, som av Kungl. Maj:t föreslagits. Ehuru, såsom nämnts, lagen allenast innebär ett bemyndigande för Kungl. Maj:t och följaktligen i samband med antagandet av nämnda lag något fastställande av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under nämnda budgetår rent formellt icke kunnat ske, hava dock till grund för lagbestämmelserna lagts specificerade beräkningar av de merkostnader i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, som lagens genomförande skulle komma att medföra. Av dessa beräkningar, som uppgjorts inom generalstaben och av vilka utskottet erhållit del, framgår, att antalet tjänstgöringsdagar för till linjetjänst uttagna värnpliktiga ökats från av Kungl. Maj:t föreslagna 2,131,900 till 2,533,920, varemot tjänstgöringsdagarna för ersättningsreserven sänkts med 35,000 till 865,000 dagar. Härtill komma 75,000 dagar, avsedda för värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöringen. Då Kungl. Maj:t

numera utfärdat generalorder angående ifrågavarande värnpliktsinkallelser i anslutning till vad sålunda uttalats från riksdagens sida, har utskottet i sina beräkningar av medelsbehovet under de särskilda anslag, som påverkas direkt eller indirekt av värnpliktsinkallelserna, utgått från de kostnadsberäkningar, som legat till grund för den av riksdagen antagna lagen. Utskottet har därför för lantförsvarets vidkommande räknat med ett antal av 3,473,920 dagar (se bilaga A). De väckta motionerna, i vad de avse ökning utöver sistnämnda antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén, hava med hänsyn till den ståndpunkt riksdagen redan intagit i detta ärende icke nu ansetts böra föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida, och detta vare sig det gäller bestämmandet av medelsbehovet under de anslag, som direkt påverkas av antalet tjänstgöringsdagar, eller beträffande sådana anslag, som skolat jämkas för att genom ökad inkallelse av befäl möjliggöra värnpliktsövningar i större omfattning. Samma synpunkter föreligga i avseende å värnpliktsinkallelserna vid marinen och de därav beroende anslagen. Uti motionerna har dessutom yrkats, *dels* att Kungl. Maj:t må bemyndigas att inkalla till ersättningsreserven uttagna värnpliktiga till i värnpliktslagen angivet antal tjänstgöringsdagar i den omfattning, som kan befinnas lämpligt för utförandet av vissa erforderliga arbeten å kaserner och övningsfält m. m. samt att härför disponera behövligt antal tjänstgöringsdagar för ersättningsreserven, dock högst 300,000, *dels ock* att de till arbetslöshetens bekämpande avsedda medlen skola minskas med ett för genomförande av ökad värnpliktsinkallelse erforderligt belopp. Enligt utskottets mening böra sistnämnda yrkanden icke till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande av herr Trygger m. fl. och herr Lindman m. fl. väckta motioner (I: 91 och II: 176) icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

8:o) **Avlöning till personal å övergångsstat vid armén.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, sid. 21—23) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid armén, nu 5,300,000 kronor, med 910,000 kronor till 4,390,000 kronor.

9:o) **Rekryteringskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, sid. 23 och 24) att minska det ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader, nu 75,000 kronor, med 10,000 kronor till 65,000 kronor.

Minskningen i anslaget är föranledd av att förefintliga reservationer ansetts kunna tagas i anspråk för medelsbehovet under budgetåret 1933/1934.

I samband med ifrågavarande anslagsäskande har departementschefen meddelat följande:

De inom försvarsdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 oktober 1929 tillkallade sakkunniga rörande civilanställning för avskedat militärmanskap (den s. k. civilanställningskommittén) hava på anmodan av mig i skrivelse den 12 december 1932 framlagt förslag om förändrad organisation för rekryteringen av det vid försvarsväsendet fast anställda manskapet (även skeppsgossar). Enligt huvudprincipen i detta förslag avses det nuvarande systemet med anlitande av särskilda värvare för rekryteringen skola såsom regel icke vidare förekomma, utan skola hithörande uppgifter i stället handhavas av en för hela krigsmakten gemensam central kommission jämte vid truppförbanden organiserade lokala kommissioner. Förslaget är för närvarande utställt till yttrande av vederbörande myndigheter. Ett genomförande av förslaget, måhända i viss mån modifierat, torde kunna förväntas medföra minskade utgifter för manskapets rekrytering. Vid sådant förhållande och med hänsyn till storleken av å rekryteringsanslaget förefintliga reservationer, torde anslagsbehovet för budgetåret 1933/1934 kunna uppskattas till förslagsvis 65,000 kronor.

Mot den framlagda anslagsberäkningen har utskottet icke funnit anledning till erinran. *Utskottet.*

På grund av vad departementschefen meddelat rörande den tilltänkta organisationen av rekryterings- och civilanställningsärenden har utskottet velat framhålla, att, då något förslag icke nu förelagts riksdagen, utskottet saknar anledning att taga ställning till denna fråga i annan mån än att utskottet vill uttala, att det visserligen synes tvivelaktigt, huruvida den tilltänkta centraliseringen av rekryteringen kan anses vara lämplig, men att utskottet är av den uppfattningen, att, även om man utgår från, att det i nämnda hänseende av särskilda sakkunniga framlagda förslaget icke genomföres, i allt fall sådana möjligheter till besparingar föreligga i utgifterna under förevarande anslag, att det föreslagna anslagsbeloppet under nu rådande förhållanden måste anses fullt tillräckligt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till rekryteringskostnader, nu 75,000 kronor, med 10,000 kronor till 65,000 kronor.

10:o) **Arméns reservstater. Reservstat för furirer vid Gotlands trupper. Arméns personal över stat. Rese- och traktamentspenningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 9—12, sid. 27—33) hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. a) förklara, att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staterna för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat skola i oförändrat skick gälla för budgetåret 1933/1934,

b) medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1933/1934 avgår från arméns reservstater, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med de i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 289) angivna belopp,

c) minska ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 672,000 kronor, med 72,000 kronor till 600,000 kronor;

II. för *reservstat för furirer vid Gotlands trupper* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 21,000 kronor;

III. minska ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 900,000 kronor, med 360,000 kronor till 540,000 kronor;

IV. minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 200,000 kronor, med 50,000 kronor till 150,000 kronor.

11:o) **Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning i fråga om anslag till rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsnämndernas ordförande (punkt 13) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

12:o) **Flyttningsersättning. Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 14 och 15, sid. 34 och 35) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska ordinarie förslagsanslaget till flyttningsersättning, nu 200,000 kronor, med 30,000 kronor till 170,000 kronor;

b) i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

13:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, sid. 35—38) att minska ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 2,761,000 kronor, med 1,146,000 kronor till 1,615,000 kronor.

Uti en inom andra kammaren av herrar *H. Hagberg* i Luleå och *J. H. Brädefors* väckt motion (nr 97) har hemställts, att riksdagen måtte besluta höja militärmanskapets avlöning till 1 krona samt för dem, som fullgöra mer än 140 dagars tjänstgöring, till 1 krona 50 öre.

Vidare har uti en av herr *J. Nilsson* i Hörby *m. fl.* inom andra kammaren väckt motion (nr 329) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att penningbidraget till värnpliktig, som uttages för tjänstgöring under längre tid än 140 dagar, skall för överskjutande tid utgå med 1 krona om dagen, samt att ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning i motsvarande grad höjes.

Kungl. Maj:ts förslag är grundat på den förutsättningen, att en väsentlig inskränkning skulle under budgetåret 1933/1934 ske i fråga om inkallelserna av värnpliktiga, ävensom att penningbidraget skulle för nämnda budgetår bestämmas att utgå med 50 öre om dagen till samtliga i tjänst varande värnpliktiga. Någon förhöjning av bidraget till 1 krona under tjänstgöring utöver 140 dagar skulle alltså icke äga rum under budgetåret 1933/1934.

Utskottet.

Frågan om antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under budgetåret 1933/1934 har av utskottet behandlats under punkt 7:o) här ovan. Därav framgår, att utskottet ansett sig böra utgå från ett antal av 2,533,920 tjänstgöringsdagar för till linjetjänst uttagna värnpliktiga, 865,000 dagar för ersättningsreserven och 75,000 dagar för värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöringen.

Vad beträffar frågan om bestämmandet av penningbidraget till de värnpliktiga, anser utskottet sig böra i anslutning till de synpunkter, som framkommit i den av herr Nilsson i Hörby m. fl. väckta motionen, böra förorda, att detta bidrag under budgetåret 1933/1934 skall utgå efter oförändrade grunder. Detta innebär i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, att värnpliktiga, som tjänstgöra under längre tid än 140 dagar, skola för tid utöver nämnda dagar uppbära 1 krona om dagen i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 50 öre om dagen. Av den ståndpunkt utskottet sålunda intagit följer, att utskottet avstyrker den av herrar Hagberg och Brädefors väckta motionen om ytterligare höjning av penningbidraget.

Medelsbehovet under anslaget bör följaktligen beräknas på följande sätt (se bilaga A):

2,911,540 dagar à 0:50 kronor	= kronor	1,455,770
562,380 » » 1:— »	= »	562,380
Avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter	= »	27,950
	Summa kronor	2,046,100

Värnpliktsanslaget synes böra för budgetåret 1933/1934 upptagas med i avrundat tal 2,046,000 kronor.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herrar Hagbergs i Luleå och Brädefors' motion (II: 97) i vad nämnda motion avser förevarande anslag, samt med bifall till den av herr Nilsson i Hörby m. fl. väckta motionen (II: 329), minska ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 2,761,000 kronor, med 715,000 kronor till 2,046,000 kronor;

b) att den av herrar Hagberg och Brädefors väckta motionen (II: 97) i avseende å förevarande anslag och i den mån den icke blivit besvarad genom utskottets hemställan under a) här ovan icke må av riksdagen bifallas.

14:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, sid. 38 och 39) att minska ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer, nu 75,000 kronor, med 25,000 kronor till 50,000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till vad utskottet under punkt 7:o) här ovan anfört, bör förevarande anslag ökas i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 5,900 kronor och upptagas med i avrundat tal 56,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer, nu 75,000 kronor, med 19,000 kronor till 56,000 kronor.

15:o) **Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18, sid. 39 och 40) att minska ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., nu 1,000,000 kronor, med 275,000 kronor till 725,000 kronor.

Uti en av herrar *H. Hagberg* i Luleå och *J. H. Brädefors* inom andra kammaren väckt motion (nr 98) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att av det militära anslaget ställa medel till förfogande för utbetalande av förlorad arbetsförtjänst eller lägst 5 kronor till varje inskrivningspliktig samt fria resor till vederbörandes inskrivningslokal.

Utskottet. Då utskottet icke finner lämpligt, att ändring vidtages i gällande bestämmelser angående ersättning till inskrivningsskyldiga värnpliktiga, får utskottet avstyrka motionen.

Med hänsyn till vad utskottet under punkt 7:o) härovan anfört, bör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag en ökning av ifrågavarande anslag äga rum med 25,000 kronor. Medelsbehovet under anslaget torde därför böra fastställas till 750,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med avslag å herrar Hagbergs i Luleå och Brädefors motion (II: 98) i vad den avser förevarande anslag, minska ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., nu 1,000,000 kronor, med 250,000 kronor till 750,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

16:o) **Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, sid. 40—43) att minska ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, nu 457,000 kronor, med 141,000 kronor till 316,000 kronor.

Medelsbehovet för undervisningsändamål har för innevarande budgetår beräknats på följande sätt, varvid 279,145 kronor beräknats tagas i anspråk av förefintliga reservationer:

Titel I.	Undervisningsmateriel	kronor	63,513: —
Titel II.	De fasta undervisningsverken m. m.	»	465,795: —
Titel III.	Särskilda skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov	»	206,837: —
		Summa kronor	736,145: —

För budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t föreslagit, att under de särskilda titlarna skola beräknas följande belopp, varvid 171,000 kronor ansetts kunna tagas i anspråk av reserverade medel:

Titel I	kronor	49,103: —
Titel II	»	338,120: —
Titel III	»	100,000: —
	Summa kronor	487,223: —

Utskottet.

Den framlagda anslagsberäkningen föranleder från utskottets sida icke till annan erinran än att, i anslutning till vad utskottet under punkt 7:o) här ovan anfört, undervisningsanslaget bör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ökas med ungefär 3,300 kronor, vilket belopp i sin helhet kommer på titel I.

Av till utskottet överlämnade handlingar framgår, att vissa önskemål förefinnas rörande smärre jämkningar i de för undervisningsanslagets användning uppgjorda planerna. På grund härav vill utskottet framhålla, att någon anledning för utskottet icke finnes att motsätta sig sådana jämkningar, som Kungl. Maj:t inom ramen av den uppgjorda kostnadsberäkningen kan finna lämpliga. Medelsbehovet under anslaget bör beräknas till 319,300 kronor.

Utskottet hemställer,

> att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, nu 457,000 kronor, med 137,700 kronor till 319,300 kronor.

17:o) **Studiestipendier.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, sid. 43) hemställer utskottet,

> att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier utan angivet belopp.

18:o) **Understöd åt föreningar och till skrifters utgivande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 44) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget til understöd åt föreningar och till skrifters utgivande, nu 19,000 kronor, med 10,100 kronor till 8,900 kronor.

19:o) **Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen medgiva (punkt 22, sid. 44—47), dels att av kronans äldre ammunitionspartier må till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1933/1934 försäljas högst 2,300,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa, dels ock att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1933 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Uti två likalydande motioner, väckta, den ena av herr *G. Bodin m. fl.* inom första kammaren (nr 164) och den andra av herr *B. Holmgren m. fl.* inom andra kammaren (nr 136) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att för det frivilliga skytteväsendets befrämjande skall för budgetåret 1933/1934 upptagas ett anslag under fjärde huvudtiteln å 280,875 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionerna.

Under en följd av år har riksdagen anvisat anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande. I riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptogs för berörda ändamål ett extra reservationsanslag av 470,000 kronor. För innevarande budgetår blev anslaget sänkt till 280,875 kronor avseende i huvudsak medelsbehovet för det frivilliga skytteväsendets organisationskostnader.

1932 års riksdag medgav vidare, dels att av kronans äldre ammunitionspartier finge till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1932/1933 försäljas högst 5,000,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa, dels ock att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, finge från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1932 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år vore eller kunde varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Efter att hava redogjort för en av skytteförbundens överstyrelse gjord framställning ävensom arméförvaltningens däröver avgivna utlåtande har departementschefen anfört bland annat följande:

»Under erinran om att behövligheten av anslag å riksstaten för ifrågavarande ändamål sedan länge varit starkt omtvistad och då alla besparingsmöjligheter i nuvarande läge måste utnyttjas, anser jag mig ej böra föreslå, att i riksstaten för nästkommande budgetår upptages anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande.

Såsom arméförvaltningen erinrat, hava med riksdagens medgivande under de senare budgetåren till de frivilliga skytteföreningarna försålts patroner av äldre tillverkning till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa. Den för försäljning avsedda ammunitionsmängden har bestämts till högst 5,000,000 patroner. Då, enligt vad arméförvaltningen meddelat, de skäl, som hittills motiverat, att patroner tillhörande vissa äldre ammunitionspartier på detta sätt avyttrades, fortfarande äro för handen, synes även under budgetåret 1933/1934 dylik försäljning böra få ske, dock högst till ett antal av 2,300,000 patroner. Jag förordar alltså, att av riksdagen utverkas medgivande, att till de frivilliga skytteföreningarna må under budgetåret 1933/1934 av kronans äldre ammunitionspartier försäljas intill 2,300,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa.

Enligt beslut av riksdagen har den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personal, som är för sitt uppehälle uteslutande hänvisad till sin avlöning från överstyrelsen — d. v. s. hela personalen med undantag av kassaförvaltaren — under åren 1920—1932 uppburit dyrtidstillägg enligt de i fråga om dyrtidstillägg för befattningshavare i statens tjänst gällande grunder. Kostnaderna härför hava bestritts av reservationer å till det frivilliga skytteväsendets befrämjande anvisade medel.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 augusti 1932 har nu skytteförbundens överstyrelse gjort framställning om beredande av dyrtidstillägg under år 1933 åt samtliga befattningshavare hos överstyrelsen, d. v. s. sekreteraren, kassaförvaltaren och tre kvinnliga biträden. Arméförvaltningen har tillstyrkt ifrågavarande framställning allenast i vad den avser dyrtidstillägg åt sekreteraren och de tre kvinnliga biträdena.

Då det torde vara med billighet överensstämmande, att sekreteraren och de kvinnliga biträdena även under år 1933 komma i åtnjutande av förmånen av dyrtidstillägg såsom hittills, finner jag mig böra tillstyrka, att av riksdagen inhämtas medgivande att för sådant ändamål disponera å extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande förefintliga reservationer, vilka därtill torde lämna tillgång.»

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att granskningsnämnden föreslagit, att anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande borde för nästkommande budgetår uppföras med 82,900 kronor. Utskottet har ansett sig böra ansluta sig till nämndens förslag, då härigenom den egentliga skytteorganisationen skulle kunna upprätthållas och de viktigaste förvaltningsuppgifterna hjälpligt skötas. Med den ståndpunkt, utskottet således intager beträffande anslagsbeloppets storlek, följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna, i vad de avse anvisande av högre belopp.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande dyrtidstillägg åt viss hos skytteförbundens överstyrelse anställd personal ävensom försäljning till de frivilliga skytteföreningarna av skarpa patroner m/94 anser utskottet sig böra tillstyrka.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

I) i anledning av de utav herr G. Bodin m. fl. och herr B. Holmgren m. fl. väckta motionerna (I: 164 och II: 136) till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 82,900 kronor,

II) i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag medgiva,

a) att av kronans äldre ammunitionspartier må till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1933/1934 försäljas högst 2,300,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa,

b) att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1933 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

20:o) **Skrivmaterialier och expenser.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, sid. 47—49) att öka ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser, nu 550,000 kronor, med 50,000 kronor till 600,000 kronor.

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser för budgetåret 1932/1933 har beräknats till sammanlagt 576,400 kronor. För täckande av detta behov har å anslaget i riksstaten upptagits ett belopp av 550,000 kronor, under det att det återstående erforderliga beloppet, 26,400 kronor, ansetts kunna tagas i anspråk av förefintlig odisponerad reservation å anslaget.

Sedan departementschefen redogjort för arméförvaltningens framställning rörande medelsbehovet under förevarande anslag för nästkommande budgetår, vilket av arméförvaltningen beräknats till 551,786 kronor, har han för egen del i ärendet anfört följande:

»Chefen för finansdepartementet har tidigare denna dag vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor lämnat en närmare redogörelse för de omläggningar i fråga om bestridandet av statsverkets utgifter för expenser, tryck m. m., som äro avsedda att genomföras från och med nästkommande budgetår. Därvid har förutsatts bland annat, att utgifter för blankettryck hädanefter skola bestridas av vederbörligt anslag till skrivmaterialier och expenser i stället för, såsom för närvarande i huvudsak sker, av anslag till tryckningskostnader, ävensom att utgifter för renskrivning genomgående skola redovisas såsom avlöningskostnader.

För de utgiftsändamål, vilka hittills plägat tillgodoses från förevarande anslag, torde för nästa budgetår kunna avses en något mindre summa än den arméförvaltningen föreslagit. Det lärer nämligen få förväntas, att den begränsning, som förutsatts beträffande vissa kurser och övningar m. m., skall medföra minskad medelsförbrukning i fråga om vissa utgiftsgrupper. Enligt verkställd överslagsberäkning torde ett belopp av 520,000 kronor få anses bliva tillfyllest. Nämnda summa bör ökas med 100,000 kronor eller det belopp, som för bestridande av utgifter för blankettryck, däri inbegripet kartor för armén m. m., synes böra överföras till detta anslag från anslaget till tryckningskostnader.

I enlighet härmed skulle medelsbehovet å anslaget till skrivmaterialier och expenser för nästkommande budgetår komma att utgöra 620,000 kronor.

För täckande av detta behov torde utav reservationer, som beräknas förefinnas å anslaget vid utgången av innevarande budgetår, kunna disponeras 20,000 kronor. Medelsanvisningen å riksstaten begränsas härigenom till 600,000 kronor.

Ehuru utskottet icke känt sig fullt övertygat om lämpligheten av att för försvarshuvudtitelns vidkommande kostnaderna för blankettryck överföras till nu ifrågavarande anslag från anslaget till tryckningskostnader, finner sig utskottet emellertid sakna tillräcklig anledning motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser, nu 550,000 kronor, med 50,000 kronor till 600,000 kronor.

21:o) **Tryckningskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, sid. 49) att minska ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 235,000 kronor, med 135,000 kronor till 100,000 kronor.

Ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader har från och med budgetåret 1928/1929 i riksstaten uppförts med 235,000 kronor.

Den föreslagna minskningen av anslaget är i huvudsak beroende därpå, att utgifter för blankettryck ansetts böra från och med nästkommande budgetår bestridas av anslaget till skrivmaterialier och expenser i stället för, såsom hittills skett, av anslaget till tryckningskostnader.

Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt, får utskottet hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 235,000 kronor, med 135,000 kronor till 100,000 kronor.

22:o) **Generalstabens översiktskarta över Sverige.** På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, sid. 49 och 50) hemställer utskottet,

att riksdagen må för underhåll av *generalstabens översiktskarta över Sverige* i skalan 1 : 400,000 för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 6,200 kronor.

23:o) **Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 50) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *konservering av vissa samlingar i krigsarkivet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

24:o) **Verket »Sveriges krig åren 1611—1632».** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 27, sid. 50—52) hemställer utskottet,

att riksdagen må för fortsatta arbeten å *verket »Sveriges krig åren 1611—1632»* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

25:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, sid. 52 och 53) att minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 6,339,000 kronor, med 1,539,000 kronor till 4,800,000 kronor.

Departementschefen har ansett, att till grund för beräkningen av mathållningskostnaderna under budgetåret 1933/1934 bör läggas ett dagskostnadsbelopp av 78 öre. Härtill skulle komma kostnaderna för avlöning och underhåll av den kvinnliga personal, som erfordrades vid arméns matinrättningar för genomförande av systemet med individuell utspisning, 493,668 kronor.

Utskottet. Utskottet har icke ansett sig böra framställa någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag rörande grunderna för beräkningen av dagskostnadsbeloppet för manskapets mathållning samt för ovan nämnda avlönings- och underhållskostnader. Såsom utskottet under punkt 7:o) här ovan anfört, bör antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga upptagas till 3,473,920. Härtill kommer antalet tjänstgöringsdagar för fast anställt manskap, beräknat till 2,424,000. Sammanlagt skulle alltså det antal tjänstgöringsdagar, som bör läggas till grund för mathållningsanslagets beräkning, bestämmas till 5,897,920 (se bilaga A). Merkostnaden för ordnandet av individuell utspisning utgör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag 55,417 kronor.

Medelsbehovet under förevarande anslag bör alltså beräknas till (5,897,920 × 0: 78 + 493,668 + 55,417 =) 5,149,462 kronor 60 öre eller i avrundat tal 5,150,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 6,339,000 kronor, med 1,189,000 kronor till 5,150,000 kronor.

26:o) **Munderingsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, sid. 54) att minska ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning, nu 4,069,000 kronor, med 969,000 kronor till 3,100,000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget har föreslagits skola beräknas efter 55 öre för man och dag samt 10 öre för häst och dag.

Utskottet. Utskottet har, såsom av punkterna 7:o) och 25:o) här ovan närmare framgår, räknat med 5,897,920 manskapstjänstgöringsdagar (se bilaga A). Antalet

hästtjänstgöringsdagar synes i anslutning till besluten i fråga om värnpliktsövningarnas omfattning under budgetåret 1933/1934 böra bestämmas till 1,162,145 (se bilaga B).

Mot de föreslagna beräkningsgrunderna i övrigt har utskottet intet att erinra. Medelsbehovet under detta anslag bör alltså beräknas till (5,897,920 × × 0.55 + 1,162,145 × 0.10 =) 3,360,070 kronor 50 öre eller till i avrundat tal 3,300,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning, nu 4,069,000 kronor, med 769,000 kronor till 3,300,000 kronor.

27:o) **Kasernutredning, intendenturfordon m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, sid. 55 och 56) att minska ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,216,000 kronor, med 296,000 kronor till 920,000 kronor.

Medelsbehovet under intendenturanslaget har av departementschefen för budgetåret 1933/1934 beräknats på följande sätt:

Titel I. Kasernutredning:			
Sängservis och annan för manskapet avsedd kasernutredning (5,530,900 tjänstgöringsdagar à 5 öre =)	kronor 276,545: —		
Expeditionsinventarier, möbler i dagrum och andra gemensamma lokaler.....	» 126,000: —	kronor	402,545: —
Titel II. Förplägnadsutredning [5,530,900 tjänstgöringsdagar à 5 öre + 1,810,925 hästunderhållsdagar à 1 öre =]		»	294,654: —
Titel III. Intendenturfordon		»	150,000: —
Titel IV. Skidmateriel.....		»	15,000: —
Titel V. Pionjärmateriel		»	20,000: —
Titel VI. Signalmateriel		»	40,000: —
		Summa kronor	922,199: —

(avrundat till 920,000 kronor.)

Utskottet har icke funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar för manskap och hästar (se bil. A och B) anslagsbehovet bör i fråga om titlarna I och II ökas med sammanlagt 37,000 kronor och anslaget i sin helhet alltså upptagas med 957,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m., nu 1,216,000 kronor, med 259,000 kronor till 957,000 kronor.

28:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, sid. 56) att minska ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt, nu 3,150,000 kronor, med 335,000 kronor till 2,815,000 kronor.

Utskottet. På grund av den ökning i värnpliktsövningarnas omfattning under budgetåret 1933/1934 i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, varmed utskottet räknar, bör bränsleanslaget bestämmas till 2,880,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt, nu 3,150,000 kronor, med 270,000 kronor till 2,880,000 kronor.

29:o) **Remontering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, sid. 57—59) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till remontering, nu 418,000 kronor, med 49,000 kronor till 369,000 kronor.

30:o) **Furagering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, sid. 59 och 60) att minska ordinarie förslagsanslaget till furagering, nu 2,237,000 kronor, med 246,000 kronor till 1,991,000 kronor.

Kostnaden för furagering har beräknats efter ett pris av 1 krona för häst och dag, varjämte utfodringskostnaderna för remonter uppskattats till 180,000 kronor.

Utskottet. Till grund för furageringsanslagets beräkning bör läggas ett antal av 1,837,825 hästtjänstgöringsdagar (se bilaga B). Medelsbehovet med tillämpning i övrigt av de föreslagna beräkningsgrunderna bör bestämmas till (1,837,825 + 180,000 =) i avrundat tal 2,018,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till furagering, nu 2,237,000 kronor, med 219,000 kronor till 2,018,000 kronor.

31:o) **Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, sid. 61 och 62) att minska ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, nu 449,500 kronor, med 219,500 kronor till 230,000 kronor.

Efter att hava redogjort för arméförvaltningens beräkning av anslagsbehovet under nästkommande budgetår har departementschefen anfört följande:

Vad angår den omfattning, vari förnyelse av motormateriel bör äga rum under nästkommande budgetår, torde av besparingsskäl allenast två lastbilar för ekonomikörslor böra nyanskaffas. Härför erforderliga medel beräknas till 11,000 kronor.

Vidkommande motormaterielens underhåll och drift, har anslagsbehovet för detta ändamål underkastats närmare utredning med hänsyn till de förutsatta inskränkningarna i fråga om materielens tagande i bruk under nästa budgetår. Enligt vad berörda utredning givit vid handen, torde för bestridande av ifrågavarande utgifter behöva anvisas sammanlagt 182,000 kronor. Härutöver bör för gäldande av kostnader för bilskatt beräknas ett belopp av 36,000 kronor.

Medelsanvisningen under anslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon skulle alltså för budgetåret 1933/1934 uppgå till (11,000 + 182,000 + 36,000 =) i avrundat tal 230,000 kronor. Den närmare fördelningen av det för motormaterielens underhåll och drift beräknade beloppet på de härför avsedda olika posterna under anslaget torde få bestämmas i samband med fastställandet av stat för anslaget.

Utskottet har icke funnit annan anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen än att anslaget bör på grund av besluten rörande omfattningen av värnpliktsinkallelserna för nästkommande budgetår höjas från 229,000 kronor med 24,608 kronor till 253,608 kronor eller till i avrundat tal 254,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, nu 449,500 kronor, med 195,500 kronor till 254,000 kronor.

32:o) **Truppförbandens övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, sid. 63—67) att minska ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, nu 1,379,500 kronor, med 485,500 kronor till 894,000 kronor.

Medelsbehovet under anslagets särskilda titlar har för budgetåret 1933/1934 beräknats sålunda:

Titel	I.	Hästlega	kronor	187,220: —
»	II.	Befälsövningar	»	100,400: —
»	III.	Vinterövningar	»	42,500: —
»	IV.	Truppförbandens övriga övningar	»	607,880: —
»	V.	Frivilliga övningar med landstormen och övningar med frivilliga automobilkåren	»	56,000: —
			Summa kronor	994,000: —

För täckande av detta medelsbehov hava reservationer å anslaget till sammanlagt 100,000 kronor beräknats kunna tagas i anspråk. Medelsanvisningen å riksstaten skulle härigenom kunna begränsas till 894,000 kronor.

Utskottet har icke funnit annan anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen under de olika titlarna än *Utskottet.*

att titeln IV bör på grund av den beslutade omfattningen av värnpliktsinkallelserna under nästkommande budgetår ökas med 40,000 kronor till 647,880 kronor.

På grund härav och med hänsyn till förefintliga reservationer å sammanlagt 100,000 kronor torde medelsanvisningen för nästkommande budgetår böra fastställas till 934,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar, nu 1,379,500 kronor, med 445,500 kronor till 934,000 kronor.

33) **Fält- och fälttjänstövningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, sid. 67) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie reservationsanslaget till fält- och fälttjänstövningar utan angivet belopp.

E. Sjukvård m. m.

34:o) **Sjuk- och veterinärvård m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, sid. 68 och 69) att minska ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 551,000 kronor, med 89,000 kronor till 462,000 kronor.

Medelsbehovet under ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. beräknades i 1932 års statsverksproposition till 568,000 kronor. Med hänsyn till å anslaget förefintliga reservationer begränsades emellertid anslagsäskandet för budgetåret 1932/1933 till 551,000 kronor, vilket belopp av riksdagen anvisades.

För budgetåret 1933/1934 har medelsbehovet under anslaget av departementschefen beräknats sålunda:

Titel	I.	Sjukvård i allmänhet	kronor	221,236: —
»	II.	Sanatorievård åt personal vid armén	»	44,000: —
»	III.	Tandvård	»	22,000: —
»	IV.	Ögonsjukvård och annan specialsjukvård	»	22,000: —
»	V.	Läkarvård m. m. enligt § 23 i officersavlöningsreglementet	»	20,000: —
»	VI.	Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen	»	50,000: —
»	VII.	Veterinärvård	»	96,668: 40
			Summa kronor	475,904: 40

Härtill kommer ett särskilt belopp av 12,000 kronor, utgörande ersättning till statens bakteriologiska laboratorium för animalt ympämne.

Medelsbehovet under anslaget skulle alltså utgöra i avrundat tal 488,000 kronor. För täckande av detta medelsbehov hava reservationer å anslaget till ett belopp av 26,000 kronor beräknats kunna tagas i anspråk. Medelsanvisningen å riksstaten för nästkommande budgetår skulle härigenom kunna begränsas till 462,000 kronor.

Med hänsyn till den numera fastställda omfattningen av värnpliktsinkallelserna böra titlarna I och VII under förevarande anslag ökas till 234,081 kronor, respektive 97,960 kronor 40 öre. Detta innebär en ökning av anslaget med 14,137 kronor. *Utskottet.*

Mot de av Kungl. Maj:t för övriga titlar beräknade anslagsposterna har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Med hänsyn till förefintliga reservationer bör anslaget upptagas med i avrundat tal 476,000 kronor.

Utskott hemställer alltså,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m., nu 551,000 kronor, med 75,000 kronor till 476,000 kronor.

35:o) **Arméns bakteriologiska laboratorium. Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 39 och 40, sid. 69) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum,

a) till bestridande av kostnaderna för *arméns bakteriologiska laboratorium* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor,

b) till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

36:o) **Vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, sid. 70 och 71) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,141 kronor.

F. Vapen och ammunition.

37:o) **Vapen och ammunition m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, sid. 71—73) att minska ordinarie reservationsanslaget till vapen

och ammunition m. m., nu 4,514,700 kronor, med 914,700 kronor till 3,600,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *B. Holmgren m. fl.* väckt motion (nr 137) har hemställts, bland annat, att riksdagen måtte besluta att med avslag å Kungl. Maj:ts förslag beträffande vapenanslaget upptaga ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m. för armén med 4,000,000 kronor, samt att minska det äskade anslaget till allmänna arbeten med ett belopp, som motsvarar nämnda ökning av förevarande anslag.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 4,514,700 kronor.

Efter att hava redogjort för arméförvaltningens framställning angående medelsbehovet under anslaget för nästkommande budgetår har departementschefen anfört följande

»Driften vid artilleriets fabriker och tyganstalter — med undantag för gevärsfaktoriet i Eskilstuna och gasmaskfabriken vid Åkers krutbruk — upprätthålles för närvarande huvudsakligen av medel från ordinarie vapenanslaget. Såsom framgår av arméförvaltningens ovanberörda framställning och därjämte blivit uti en från fälttygmästaren införskaffad promemoria ytterligare belyst, föreligger möjlighet att utan driftsinskränkning tillfälligtvis reducera vapenanslaget med 500,000 kronor, d. v. s. till i jämnt tal 4,000,000 kronor. Med hänsyn till den statsfinansiella situationen kan jag dock icke förorda, att för budgetåret 1933/1934 å detta anslag avses en större medelsanvisning än 3,600,000 kronor. Denna reducering av anslaget torde komma att föra med sig, att driften icke kan pågå i nuvarande omfattning under nästa budgetår vid samtliga de fabriker och anstalter, vilkas verksamhet bekostas av vapenanslaget. Driftsinskränkningarna komma i främsta rummet att beröra de båda ammunitionsfabrikerna (Marieberg och Karlsborg) samt Åkers krutbruk. Enligt vad jag inhämtat uppgår antalet vid nämnda fabriker sysselsatta arbetare till omkring 385. Därest, såsom jag förutsätter, några avskedanden ej komma att äga rum, skulle anslagsreduceringen innebära, att ifrågavarande 385 arbetare finge vidkännas en inkomstminskning, som beräknas till ungefär 25 procent av den normala inkomsten.

Beträffande den närmare fördelningen av det för budgetåret 1933/1934 utgående anslagsbeloppet å de olika undertitlarna av vapenanslaget torde, efter förslag av artilleridepartementet, beslut framdeles få meddelas av Kungl. Maj:t i samband med fastställandet av vederbörlig stat.»

Utskottet. Vad beträffar den i ämnet väckta motionen, anser utskottet sig icke kunna tillstyrka densamma. Det synes emellertid ej uteslutet, att de av motionären framförda synpunkterna kunna komma under bedömande vid behandlingen av de äskade anslagen till motverkande av arbetslösheten.

Den av departementschefen verkställda beräkningen av vapenanslaget har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr B. Holmgrens m. fl. motion (II: 137), i vad den avser förevarande anslag, minska ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m., nu 4,514,700 kronor, med 914,700 kronor till 3,600,000 kronor.

38:o) **Engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel. Underhåll av och försök med stridsvagnar.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 44 och 45, sid. 74—76) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 900,000 kronor,

b) för *underhåll av och försök med stridsvagnar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

39:o) **Underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, sid. 76) att minska ordinarie reservationsanslaget till underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, nu 269,000 kronor, med 99,000 kronor till 170,000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 269,000 kronor.

Departementschefen har med hänsyn till de avsedda inskränkningarna i fråga om utbildningen m. m. beräknat medelsbehovet å förevarande anslag för nästkommande budgetår till 170,000 kronor. I denna summa hava ej inräknats några medel för bestridande av kostnader för förhyrning av motorfordon.

Utskottet har icke funnit annan anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, än att anslaget bör på grund av den för nästkommande budgetår fastställda omfattningen av värnpliktsinkallelserna höjas med 50,000 kronor. Anslaget torde därför böra upptagas med 220,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, nu 269,000 kronor, med 49,000 kronor till 220,000 kronor.

40:o) **Anskaffning av granatkastarmateriel.** På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, sid. 77) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *anskaffning av granatkastarmateriel* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 175,000 kronor.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

41:o) **Byggnader, övningsfält och skjutbanor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, sid. 77—79) att minska ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor, nu 2,457,000 kronor, med 727,000 kronor till 1,730,000 kronor.

Medelsbehovet för budgetåret 1933/1934 har av departementschefen uppskattats till 1,730,000 kronor, varvid hänsyn tagits till beräknad behållning å anslagstiteln för uthyrnings- samt jordbruks- och skogsfastigheter, 72,000 kronor, ävensom ett för budgetåret 1930/1931 uppkommet överskott å samma titel, 20,700 kronor.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen, får hemställa,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor, nu 2,457,000 kronor, med 727,000 kronor till 1,730,000 kronor.

42:o) **Nytt ammunitionsförråd vid Vendes artilleriregemente.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, sid. 80—82) att för nytt ammunitionsförråd vid Vendes artilleriregemente för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 140,000 kronor.

Kostnaderna för uppförande av ett nytt ammunitionsförråd i Kristianstad hava beräknats till 275,000 kronor. Medelsanvisningen har avsetts att fördelas på de närmaste två budgetåren. Kungl. Maj:t har nu för budgetåret 1933/1934 äskat ett belopp av 140,000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har utskottet lämnat utan erinran.
Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *nytt ammunitionsförråd vid Vendes artilleriregemente* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 140,000 kronor.

43:o) **Ordnande av viss förläggning för samvetsömma värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, sid. 82) att, i avvaktan på den särskilda proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlåtas, tillsvidare för bestridande av kostnader för ordnande av viss förläggning för samvetsömma värnpliktiga för budgetåret 1933/1934 beräkna ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en till riksdagen avlåten, den 17 februari 1933 dagtecknad proposition (nr 131) föreslagit riksdagen att för ordnande av viss förläggning för samvetsömma värnpliktiga i riksstaten för budgetåret 1933/1934, under fjärde huvudtiteln, anvisa ett extra reservationsanslag av 31,500 kronor.

Beträffande denna framställning har riksdagen redan fattat beslut och därvid godkänt sist nämnda förslag; varom utskottet velat här

erinra.

44:o) **Ny uppvärmningsanläggning inom Göta ingenjörkårs kasernbyggnad.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag för installerande av ny uppvärmningsanläggning inom Göta ingenjörkårs kasernbyggnad (punkt 51) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

45:o) **Vattenledning vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, sid. 83 och 84) att för ny vattenledning vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

Framställning om utförande av ny vattenledningsanläggning vid infanteriskjutskolan har gjorts av arméförvaltningen, och departementschefen har funnit nödvändigt att medel för ändamålet beredas. Kostnaderna härför hava beräknats till 133,000 kronor att fördelas på två budgetår. För nästkommande budgetår har Kungl. Maj:t för ändamålet äskat ett belopp av 70,000 kronor.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må för ny *vattenledning vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

46:o) **Motion om anslag till Järvafältets elektrifiering.** Uti en av herr *R. Lundqvist* i Rotebro *m. fl.* inom andra kammaren väckt motion (nr 169) har hemställts, att riksdagen ville för Järvafältets elektrifiering under fjärde huvudtiteln anvisa ett belopp av 15,000 kronor.

Beträffande ifrågavarande motion avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

47:o) **Ingenjörmateriel.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 84) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel, nu 182,000 kronor, med 32,000 kronor till 150,000 kronor.

48:o) **Underhåll och drift av arméns radiomateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, sid. 85 och 86) att

a) i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »underhåll och drift av arméns radiomateriel, reservationsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 35,000 kronor.

Med anledning av en av arméförvaltningen gjord framställning har departementschefen ansett sig böra föreslå, att medel för bestridande av kostnaderna för underhåll och drift av arméns radiomateriel hädanefter beräknas å ett särskilt anslag i riksstaten. Det för ändamålet avsedda nya anslaget borde enligt departementschefens mening uppföras såsom ordinarie samt erhålla reservationsanslags natur.

Beträffande storleken av anslaget för det närmaste budgetåret har, på grund av den förutsatta begränsningen av truppförbandens övningar, högre medelsanvisning än 35,000 kronor ansetts icke vara av förhållandena oundgängligen påkallad.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, att i riksstaten uppföres ett särskilt anslag för bestridande av kostnaderna för underhåll och drift av arméns radiomateriel. Det för ändamålet äskade anslaget, 35,000 kronor, torde emellertid med hänsyn till den för nästkommande budgetår fastställda omfattningen av värnpliktsinkallelserna böra ökas med 9,000 kronor. Anslaget torde således böra uppföras med 44,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »underhåll och drift av arméns radiomateriel, reservationsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 44,000 kronor.

49:o) **Engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel. Arméns brevduveväsende.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 55 och 56, sid. 86 och 87) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor,

b) till *arméns brevduveväsende* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

H. Diverse.

50:o) **Ersättning för rustning och rotering. Extra utgifter. Ersättning till staden Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 57, 58 och 60, sid. 88, 90 och 91) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 275,000 kronor, med 30,000 kronor till 245,000 kronor,

b) minska ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 350,000 kronor, med 200,000 kronor till 150,000 kronor,

c) för gäldande av viss *ersättning till staden Lund* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 12,000 kronor.

51:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret (punkt 61) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

III. SJÖFÖRSVARET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

52:o) **Marinförvaltningen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, sid. 93) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) förklara, att den av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staten för marinförvaltningen skall i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934;

b) i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen med oförändrat belopp, 228,800 kronor.

53:o) **Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, sid. 93—100) att

dels godkänna de vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stater för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor och skeppsgosseskolorna, att gälla under budgetåret 1933/1934,

dels förklara,

att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staterna för vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal och sjörullföringsbefälhavare med biträden skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934, samt

att de i en vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden må med oförändrade belopp utgå jämväl under budgetåret 1933/1934,

dels medgiva att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1933/1934 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant, marinunderintentent) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 11,600,000 kronor, med 100,000 kronor till 11,500,000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i förut omnämnda, den 10 mars 1933 dagtecknade proposition (nr 199) föreslagit riksdagen, bland annat, att förklara, att den av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staten för vid marinstaben anställd personal skall i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934, samt att godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår, att gälla under budgetåret 1933/1934.

För innevarande budgetår har marinens avlöningsanslag beräknats på följande sätt:

A.	Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor	11,471,900: —
B.	Felräkningspenningar	»	3,460: —
C.	Inkvarteringsbidrag till kadetter m. fl.	»	7,000: —
D.	Avlöning till icke-ordinarie personal å stationskontoren m. fl. expeditioner	»	58,200: —
E.	Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet och skeppsgossekåren i Marstrand	»	4,380: —
F.	Ekiperingshjälp	»	29,450: —
G.	Arvoden m. m. enligt förteckning	»	54,838: —
H.	Kostnader för musikelever vid flottan	»	2,000: —
I.	Kostnader för musikelever vid kustartilleriet	»	800: —
J.	Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar	»	10,000: —
K.	Tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m.	»	12,000: —
L.	Ålderstillägg	»	10,400: —
		Summa kronor	11,664,428: —

Beträffande staterna för marinens olika kårer samt undervisningsverken hava i allmänhet endast smärre jämkningar av Kungl. Maj:t föreslagits. Ifråga om staten för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår har dock den förändringen vidtagits, att antalet flaggkorpralsbeställningar ökats från 182 till 204, medan samtidigt antalet underofficersbeställningar av 3:e graden minskats från 158 till 136. Härigenom har anslagsbehovet under denna stat kunnat sänkas med 15,400 kronor.

Ifråga om övriga under detta anslag upptagna poster hava endast obetydliga jämkningar ägt rum.

Medelsbehovet under anslaget har av departementschefen, sedan vissa uppbördsposter frånräknats, beräknats till i runt tal 11,500,000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå anslaget beräknats, eller mot de förslag, som av Kungl. Maj:t framlagts i samband med förevarande anslagsäskande. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1933 fogade förslag till stater för kustartilleriets officerskår, underofficerskår och manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinens underofficersskolor och skeppsgosseskolorna ävensom det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 10 mars 1933 fogade förslaget till stat för flottans officerskår, underofficerskår, sjömanskår och skeppsgossekår att gälla under budgetåret 1933/1934,

b) förklara,

att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända personalstaterna för marinstaben och flottans sjukhus i Karlskrona samt för sjörullföringsbefälhavare med biträden skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934, samt

att de i en vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 4 januari 1932 fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden må med oförändrade belopp utgå jämväl under budgetåret 1933/1934,

c) medgiva att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, under budgetåret 1933/1934 må till surnumerär fänrik (underlöjtnant, marinunderintendent) vid marinen utgå särskild kontant ersättning för dag med belopp, motsvarande sammanlagda värdet av värnpliktig, likaledes för dag, tillkommande förmåner av penningbidrag, portion och ersättning för begagnande av egna persedlar,

d) minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., nu 11,600,000 kronor, med 100,000 kronor till 11,500,000 kronor.

54:o) **Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, sid. 101—102) att minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid marinen, nu 1,800,000 kronor, med 200,000 kronor till 1,600,000 kronor.

Ifrågavarande anslag har ansetts kunna minskas bland annat med hänsyn till att viss personal å övergångsstat skulle befrias från tjänstgöring i anledning av att Kungl. Maj:t föreslagit inskränkning i tjänstgöringen och övningarna vid flottan under budgetåret 1933/1934.

Utskottet. I anslutning till vad utskottet under punkten 7:o) härovan anfört rörande de inskränkningar i värnpliktsinkallelserna, som på grund av riksdagens beslut ansetts böra ske vid armén, bör jämväl för marinens del viss jämkning i Kungl. Maj:ts förslag beträffande tjänstgöringens och övningarnas omfattning äga rum (jfr andra lagutskottets utlåtande nr 4). Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga har med anledning av riksdagens beslut ökats med 69,500 för flottan och 73,000 för kustartilleriet. Såsom en följd härav bör jämväl ökning ske av vissa anslag under sjöförsvaret, vilka direkt eller indirekt påverkas av antalet tjänstgöringsdagar.

Vidkommande förevarande anslag och anslaget till marinens reservpersonal föranleder den ökade inkallelsen av värnpliktiga behov av ytterligare personal, tillhörande marinen å övergångsstat eller i reserven, enligt följande plan:

Flottan.

Underofficerare, vilka tvångsvis överförts till övergångsstat till »minsta tjänstgöring» samt till »tjänstgöring i övrigt» för en beräknad sammanlagd kostnad av 50,000 kronor.

Kustartilleriet.

Officerare och underofficerare, vilka tvångsvis överförts till övergångsstat till »minsta tjänstgöring» samt underofficerare, vilka tvångsvis överförts till övergångsstat till »tjänstgöring i övrigt» för en beräknad sammanlagd kostnad av 28,000 kronor.

Officerare och underofficerare i reserven i viss mindre utsträckning för en sammanlagd kostnad av 4,000 kronor (5 officerare, varav 2 år 1932 konstituerade fänrikar och 3 för avslutande av påbörjad kaptenskurs samt 2 underofficerare)

Anslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid marinen bör följaktligen upptagas till 1,678,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal å övergångsstat vid marinen, nu 1,800,000 kronor, med 122,000 kronor till 1,678,000 kronor.

55:o) **Rekryteringskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, sid. 103) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader, nu 90,000 kronor, med 10,000 kronor till 80,000 kronor.

56:o) **Marinens reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, sid. 103—105) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) förklara, att den av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staten för marinens reservstat skall i oförändrat skick gälla jämväl för budgetåret 1933/1934,

b) medgiva, att personal, som med rätt till pension under budgetåret 1933/1934 avgår från reservstat, må under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel med i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 290) angivna belopp,

c) minska ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat, nu 58,000 kronor, med 3,500 kronor till 54,500 kronor.

57:o) **Marinens reservpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, sid. 105—106) att minska ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal, nu 100,000 kronor, med 25,000 kronor till 75,000 kronor.

Med hänsyn till vad utskottet under punkt 54:o) anfört, bör en höjning av anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ske med 4,000 kronor. Anslaget bör alltså bestämmas till 79,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal, nu 100,000 kronor, med 21,000 kronor till 79,000 kronor.

58:o) **Rese- och traktamentspenningar. Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 68 och 69, sid. 106 och 107) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 100,000 kronor, med 20,000 kronor till 80,000 kronor;

b) i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

59:o) **De värnpliktigas avlöning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, sid. 107—108) att minska ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 493,000 kronor, med 281,000 kronor till 212,000 kronor.

Vidare har uti förut omnämnda, av herrar *Hagberg* i Luleå och *Brädefors* väckta motion (II: 97) hemställts, att riksdagen måtte besluta höja militärmanskapets dagavlöning till 1 krona samt för de, som fullgöra mer än 140 dagars tjänstgöring, till 1 krona 50 öre.

Slutligen har uti den likaledes förut nämnda av herr *Nilsson* i Hörby *m. fl.* väckta motionen (II: 329) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att penningbidraget till värnpliktig, som uttagits till tjänstgöring under längre tid än 140 dagar, skall för överskjutande tid utgå med 1 krona om dagen.

Utskottet. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid flottan bör beräknas till 349,700, vartill komma 24,600 tjänstgöringsdagar för kadetter m. fl. Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar skulle alltså för flottans vidkommande bliva 374,300.

För kustartilleriets del bör antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga och kadetter m. fl. bestämmas till 191,000, varav 80,000 avses för ersättningsreservister.

Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. vid marinen skulle alltså under budgetåret 1933/1934 uppgå till 565,300.

Av vad utskottet anfört beträffande lantförsvarets anslag till de värnplikpliktigas avlöning framgår, att utskottet ansett, att i enlighet med den av herr Nilsson i Hörby m. fl. väckta motionen de värnpliktigas penningbidrag bör efter 140 dagars tjänstgöring utgå med 1 krona om dagen. I övrigt skulle de motionsvis framställda yrkandena icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

Anslaget till avlöning åt värnpliktiga vid marinen bör i anslutning till vad sålunda anförts upptagas med (411,300 × 0,50 + 154,000 × 1,00 =) 359,650 kronor eller i avrundat tal 360,000 kronor.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt herrar Hagbergs i Luleå och Brädefors' ovanberörda motion (II: 97) ävensom med bifall till herr Nilssons i Hörby m. fl. motion (II: 329), i vad nämnda motioner avse anslaget till avlöning åt värnpliktiga vid marinen, minska ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, nu 493,000 kronor, med 133,000 kronor till 360,000 kronor;

b) att herrar Hagbergs och Brädefors' förenämnda motion, i vad den avser förevarande anslag och icke besvarats genom utskottets hemställan under a) härovan, icke må av riksdagen bifallas.

60:o) **Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, sid. 108) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer, nu 15,000 kronor, med 6,500 kronor till 8,500 kronor.

61:o) **Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72, sid. 109) att minska ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., nu 140,000 kronor, med 45,000 kronor till 95,000 kronor.

Vidare har uti förut omnämnda av herrar *Hagberg* i Luleå och *Brädefors* väckta motion (II: 98) hemställts, att riksdagen måtte besluta att av det militära anslaget ställa medel till förfogande för utbetalandet av förlorad arbetsförtjänst eller lägst 5 kronor till varje inskrivningspliktig samt fria resor till vederbörande inskrivningslokal.

Utskottet har under punkt 15:o) här ovan avstyrkt den väckta motionen, i vad den avser lantförsvaret. Samma ståndpunkt intager utskottet även beträffande motionen, i vad den avser sjöförsvaret. *Utskottet.*

På grund av den ökning i antalet tjänstgöringsdagar i förhållande till Kungl. Maj:ts beräkning, som blivit en följd av riksdagens beslut rörande omfattningen av värnpliktstjänstgöringen och övningarna vid marinen, bör nu ifrågavarande anslag höjas med 13,000 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag och följaktligen upptagas till 108,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med avslag å ovanberörda av herrar Hagberg i Luleå och Brädefors väckta motion (II: 98), i vad den avser sjöförsvaret, minska ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., nu 140,000 kronor, med 32,000 kronor till 108,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

62:o) **Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m. Studiestipendier. Understöd åt föreningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 73—75, sid. 109—111) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., nu 30,000 kronor, med 5,000 kronor till 25,000 kronor;

b) i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie reservationsanslaget till studiestipendier utan angivet belopp;

c) minska ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar, nu 18,000 kronor, med 5,600 kronor till 12,400 kronor.

63:o) **Skrivmaterialier, expenser m. m.** Under erinran att ett belopp av 27,000 kronor, motsvarande kostnader för blankettryck m. m., ansetts böra överföras till expensanslaget från tryckningskostnadsanslaget, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, sid. 111 och 112) hemställa,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m., nu 340,000 kronor, med 3,000 kronor till 337,000 kronor.

64:o) **Tryckningskostnader.** Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, sid. 112) hemställa,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 75,000 kronor, med 37,000 kronor till 38,000 kronor.

D. Förplägnad, beklädnad m. m.

65:o) **Förplägnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, sid. 113) att minska ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, nu 1,994,000 kronor, med 465,000 kronor till 1,529,000 kronor.

Till grund för anslagsberäkningen har lagts ett portionspris för man och dag av 68 öre i land och 1 krona och 2 öre ombord.

Utskottet. Såsom förut omnämnts, har utskottet räknat med ett antal av 565,300 tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, kadetter m. fl. För bestämmande av förevarande anslag böra emellertid tilläggas ytterligare 11,600 tjänstgöringsdagar för reservkadetter. Härtill kommer ett antal tjänstgöringsdagar för underofficerare av tredje graden, stammanskap och skeppsgossar av ungefär 1,479,500. Sammanlagt skulle alltså antalet tjänstgöringsdagar uppgå till 2,056,400. Härav böra 739,500 tjänstgöringsdagar beräknas komma att fullgöras ombord, medan återstående antalet eller 1,316,900 skulle fullgöras i land. Anslagsbehovet för budgetåret 1933/1934 lärer på grund härav böra beräknas till (1,316,900 × 0: 68 + 739,500 × 1: 02 =) 1,649,782 kronor eller i avrundat tal 1,650,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till förplägnad, nu 1,994,000 kronor, med 344,000 kronor till 1,650,000 kronor.

66:o) **Beklädnad.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, sid. 114) att minska ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, nu 300,000 kronor, med 197,000 kronor till 103,000 kronor.

Det antal tjänstgöringsdagar, som bör tagas i beräkning vid uppskattning av medelsbehovet under anslaget till beklädnad, utgör i avrundat tal 2,040,000. Med utgångspunkt från en beklädnadskostnad av 55 öre för man och dag bör alltså medelsbehovet beräknas utgöra (2,040,000 × 0: 55 =) 1,122,000 kronor, från vilken summa dock böra i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, med hänsyn till förefintlig reservation å beklädnadsförrådens titlar, avräknas i runt tal 940,000 kronor, vadan alltså erfordras en anvisning av 182,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till beklädnad, nu 300,000 kronor, med 118,000 kronor till 182,000 kronor.

67:o) **Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, sid. 114 och 115) att öka ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., nu 98,500 kronor, med 26,500 kronor till 125,000 kronor.

Kasernutredningsanslaget är beräknat efter en dagskostnad av 12 öre för tjänstgöringsdag i land, vartill komma kostnaderna för musikinstrument 6,500 kronor. Medelsbehovet har av departementschefen ansetts kunna för nästkommande budgetår tillfälligt sänkas med 5,000 kronor, varjämte en reservation av 12,845 kronor tagits i anspråk.

På grund av ökat antal tjänstgöringsdagar bör detta anslag i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ökas med 8,760 kronor eller till i runt tal 133,500 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., nu 98,500 kronor, med 35,000 kronor till 133,500 kronor.

68:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, sid. 115 och 116) att minska ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., nu 800,000 kronor, med 50,000 kronor till 750,000 kronor.

Med hänsyn till det ökade antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, varmed utskottet räknat, bör bränsleanslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas med i runt tal 15,000 kronor och alltså upptagas med 765,000 kronor. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., nu 800,000 kronor, med 35,000 kronor till 765,000 kronor.

E. Övningar.

69:o) **Flottans krigsberedskap och övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, sid. 116—119) att minska ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 4,300,000 kronor, med 3,425,000 kronor till 875,000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 4,300,000 kronor.

Den föreslagna anslagsminskningen är beroende dels därav, att vissa odisponerade behållningar förefinnas å anslaget, dels ock av inskränkningar i rustningarna för nästkommande budgetår.

Utskottet. Utskottet har icke funnit annan anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att anslaget med hänsyn till den fastställda omfattningen av värnpliktsinkallelserna för nästkommande budgetår bör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ökas med 10,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 4,300,000 kronor, med 3,415,000 kronor till 885,000 kronor.

70:o) **Ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, sid. 120) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av *ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt*, för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 45,000 kronor.

71:o) **Kustartilleriets krigsberedskap och övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, sid. 120) att minska ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, nu 506,500 kronor, med 106,500 kronor till 400,000 kronor.

Den ifrågasatta minskningen av anslaget, som i riksstaten för innevarande budgetår är upptaget med 506,500 kronor, är beroende på föreslagen inskränkning i kustartilleriets övningar.

Utskottet.

På grund av den fastställda omfattningen av värnpliktsinkallelserna för nästkommande budgetår bör anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ökas med 48,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, nu 506,500 kronor, med 58,000 kronor till 448,500 kronor.

72:o) **Krigsövningar vid kustfästningarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, sid. 121) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna, nu 20,000 kronor, med 18,000 kronor till 2,000 kronor.

F. Sjukvård.

73:o) **Sjukvård för marinen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, sid. 121 och 122) att minska ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 189,200 kronor, med 26,200 kronor till 163,000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 189,200 kronor.

Med hänsyn till beräkningen av antalet tjänstgöringsdagar ävensom till förefintliga besparingsmöjligheter har anslaget ansetts kunna nedsättas till 163,000 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag har icke föranlett till annan erinran från utskottets sida än att anslaget med hänsyn till den fastställda omfattningen av värnpliktsinkallelserna för nästkommande budgetår bör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ökas med 7,125 kronor till i avrundat tal 170,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 189,200 kronor, med 19,200 kronor till 170,000 kronor.

G. Flytande materiel och byggnader.

74:o) **Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning i fråga om anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. (punkt 87) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

75:o) **Flottans ersättningsbyggnad.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag till flottans ersättningsbyggnad (punkt 88) ävensom en av herr *B. Holmgren m. fl.* inom andra kammaren väckt motion (nr 137) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag härutinnan avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

76:o) **Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. Kustartilleriets materiel m. m.** I fråga om Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. (punkt 89) och till kustartilleriets materiel m. m. (punkt 90) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

77:o) **Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon. Säkerhetsanordningar å undervattensbåtar. Förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg. Förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona m. m. Motorgenerator m. m. för Stockholms örlogsvarv. Vissa planeringsarbeten vid Gustav V:s docka å Beckholmen.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 91—96, sid. 132—137) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets motorfordon, nu 42,000 kronor, med 7,000 kronor till 35,000 kronor;

b) för *säkerhetsanordningar å undervattensbåtar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,500 kronor;

c) för verkställande av *förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,500 kronor;

d) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor;

e) till anskaffning av en *motorgenerator m. m. för Stockholms örlogsvarv* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 47,000 kronor;

f) medgiva, att för vissa planeringsarbeten vid Gustaf V:s docka å Beckholmen må disponeras ett belopp av 33,000 kronor ur Stockholms varvs byggnadsfond.

H. Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.

78:o) **Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner. Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg. Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser. Eld-**

ledningsmateriel för nya sjöfrontsbatterier. Minmateriel för marinen. Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m. Motmedel mot undervattensbåtar. Försök med teknisk materiel. Minkabel för kustfästningarna. På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 97—105, sid. 137—141) får utskottet, som tagit del av de till ärendena hörande handlingarna, hemställa,

att riksdagen må

a) minska ordinarie reservationsanslaget till *skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner*, nu 50,000 kronor, med 20,000 kronor till 30,000 kronor;

b) för *anskaffning av luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor;

c) till isättande av *nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor;

d) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *eldledningsmateriel för nya sjöfrontsbatterier* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor;

e) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *minmateriel för marinen* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor;

f) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor;

g) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för anskaffning av *motmedel mot undervattensbåtar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor;

h) till *försök med teknisk materiel* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor;

i) för anskaffning av *minkabel för kustfästningarna* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 17,500 kronor.

79:o) **Torpeder.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för anskaffning av torpeder (punkt 106) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

80:o) **Radiostationer för kustfästningarna. Kortvågsradiomateriel. Rörsändare för marinens kustradiostationer. Åtgärder för industriens krigsorganisation.** Ut-

skottet, som tagit del av de till ärendena hörande handlingarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 107—110, sid. 142—145) hemställa,

att riksdagen må

a) för anskaffning av *radiostationer för kustfästningarna* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 14,500 kronor;

b) för anskaffning av *kortvågsradiomateriel* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor;

c) för anskaffande av *rörsändare för marinens kustradiostationer* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 21,500 kronor;

d) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *åtgärder för industriens krigsorganisation* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

I. Sjökarteverket.

81:o) **Omkostnader för sjömätningsväsendet. Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande». Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 111—113, sid. 145—148) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska ordinarie reservationsanslaget till *omkostnader för sjömätningsväsendet*, nu 340,400 kronor, med 100,000 kronor till 240,400 kronor;

b) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till redigering och utgivning av *tidskriften »Underrättelser för sjöfarande»* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor;

c) såsom *bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

J. Diverse.

82:o) **Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. Extra utgifter.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 114 och 115, sid. 148 och 149) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) minska ordinarie reservationsanslaget till *utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m.*, nu 15,000 kronor, med 3,000 kronor till 12,000 kronor;

b) minska ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter*, nu 70,000 kronor, med 10,000 kronor till 60,000 kronor.

83:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret (punkt 117) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

IV. FLYGVAPNET.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

84:o) **Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 118, sid. 151—160) att dels godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet, att gälla under budgetåret 1933/1934, dels förklara, att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända staterna för flygkårerna och flygskolkåren skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934, dels ock minska ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., nu 1,323,000 kronor, med 17,000 kronor till 1,306,000 kronor.

Ordinarie förslagsanslaget till avlöning, rekrytering, resekostnader m. m. har för innevarande budgetår i riksstaten uppförts med 1,323,000 kronor.

Vid beräkningen av flygvapnets medelsbehov för nästkommande budgetår har departementschefen utgått från att flygvapnets organisation skulle bibehållas vid samma omfattning som för innevarande budgetår eller i stort sett motsvarande 90 % av organisationens storlek efter fullbordad uppsättning av flygvapnet.

I fråga om staten för officerare och underofficerare m. fl. har föreslagits, att ytterligare en befattning för pensionerad officer upptages. Härigenom komme anslagsposten för arvoden till pensionerad personal att ökas med 3,180 kronor till 18,060 kronor.

Vidare har föreslagits, att flygstyrelsens kostnader för renskrivning, i den mån de hittills belastat flygvapnets anslag till skrivmaterialier och expenser m. m., överföras till flygvapnets avlöningsanslag och upptagas såsom en särskild post under staten för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet. För nästkommande budgetår har under denna anslagspost uppförts ett belopp av 500 kronor.

Under anslagsposten till arvoden för upprätthållande av läkarvården vid vissa truppförband har det för upprätthållande av läkarvården vid flygkåren i Hägernäs anslagna arvodesbeloppet 3,180 kronor ökats till 4,800 kronor.

I övrigt hava i nu gällande stater vissa mindre jämkningar av Kungl. Maj:t vidtagits.

I anledning av vad som sålunda föreslagits, har avlöningsanslaget för budgetåret 1933/1934 beräknats behöva i riksstaten upptagas med 1,326,408 kronor. Från nämnda belopp har emellertid ansetts kunna avgå 20,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder. Anslagssumman skulle följaktligen utgöra 1,306,408 kronor eller, i avrundat tal 1,306,000 kronor.

Utskottet. De av Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagna förändringarna i anslagsposterna under flygvapnets avlöningsanslag har utskottet lämnat utan erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna det vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1933 fogade förslag till *stat för officerare och underofficerare m. fl. vid flygvapnet*, att gälla under budgetåret 1933/1934,

b) förklara, att de av riksdagen för budgetåret 1932/1933 godkända *staterna för flygkårerna och flygskolkåren* skola i oförändrat skick gälla under budgetåret 1933/1934,

c) minska ordinarie förslagsanslaget till *avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.*, nu 1,323,000 kronor, med 17,000 kronor till 1,306,000 kronor.

85:o) **Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, sid. 160) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

B. De värnpliktigas avlöning m. m.

86:o) **De värnpliktigas avlöning och färder m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 120, sid. 161 och 162) att minska ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 140,300 kronor, med 23,600 kronor till 116,700 kronor.

Uti en inom andra kammaren av herrar *H. Hagberg* i Luleå och *J. H. Brädefors* väckt motion (nr 97) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att höja militärmanskapets dagavlöning till 1 krona samt för de, som fullgöra mer än 140 dagars tjänstgöring till kronor 1: 50.

Vidare har uti en inom andra kammaren av *samma motionärer* väckt motion (nr 98) hemställts, att riksdagen måtte besluta att av det militära anslaget ställa medel till förfogande för utbetalandet av förlorad arbetsförtjänst eller lägst fem kronor till varje inskrivningspliktig samt fria resor till vederbörandes inskrivningslokal.

Slutligen har i en inom andra kammaren av herr *J. Nilsson* i Hörby *m. fl.* väckt motion (nr 329) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att penningbidraget till värnpliktig, som uttages för tjänstgöring under längre tid än 140 dagar, skall för överskjutande tid utgå med 1 krona om dagen samt att ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning i motsvarande grad höjes.

För innevarande budgetår är ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m. upptaget med 140,300 kronor. Anslaget har beräknats sålunda:

Titel I.	De värnpliktigas avlöning	kronor	107,300: —
Titel II.	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	»	3,000: —
Titel III.	Färdkostnader	»	30,000: —
		Summa kronor	140,300: —

Departementschefen har för nästkommande budgetår beräknat penningbidraget för samtliga värnpliktiga till 50 öre för dag och antalet tjänstgöringsdagar till 161,400. Medelsbehovet under titel I har härigenom ansetts kunna minskas med 23,600 kronor. Övriga anslagstitlar hava upptagits med oförändrade belopp.

Utskottet.

Vad först beträffar det av herrar Hagberg och Brädefors i motionen II: 98 väckta förslaget, har utskottet ansett sig böra avstyrka detsamma (jfr motsvarande anslag under lantförsvaret och sjöförsvaret). Vidkommande härefter de väckta motionerna, II: 97 och II: 329, om höjning av de värnpliktigas dagavlöning har utskottet på skäl, som anförts under punkt 9:o) funnit sig böra tillstyrka det av herr Nilsson i Hörby m. fl. i motionen II: 329 framlagda förslaget. Härigenom kommer medelsbehovet under anslagstiteln I att ökas i förhållande till Kungl. Maj:ts beräkning. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid flygvapnet under nästkommande budgetår skulle utgöra tillhopa 161,400, varav 113,400 med penningbidrag av 50 öre och 48,000 med penningbidrag av 1 krona. Med inräknande av ett av departementschefen till 3,000 kronor beräknat belopp för avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter skulle medelsbehovet under nämnda anslagstitel böra uppskattas till (113,400 × 0.50 + 48,000 × 1.00 + 3,000 =) 107,700 kronor. Då utskottet lämnat Kungl. Maj:ts förslag i övrigt utan erinran, torde anslaget i sin helhet böra för nästkommande budgetår upptagas med (107,700 + 3,000 + 30,000 =) 140,700 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning av anslaget med 400 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt herrar Hagbergs i Luleå och Brädefors motion (II: 97) och med bifall till herr Nilssons i Hörby m. fl. motion (II: 329) ävensom med avslag å herrar Hagbergs och Brädefors motion (II: 98), samtliga nämnda motioner, i vad de avse förevarande anslag,

öka ordinarie förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning och färder m. m., nu 140,300 kronor, med 400 kronor till 140,700 kronor.

C. Expenser m. m.

87:o) **Skrivmaterialier och expenser m. m.** Med hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 20:o) får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, sid. 162 och 163) hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m., nu 22,000 kronor, med 18,300 kronor till 40,300 kronor.

88:o) **Tryckningskostnader.** Med hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 20:o) och under erinran tillika att jämnande av huvudtitelns slutsumma plägar ske med anlitande av flygvapnets anslag till tryckningskostnader, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122, sid. 163 och 164) hemställa,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till tryckningskostnader, nu 17,057 kronor, med 6,004 kronor, till 11,053 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

D. Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.

89:o) **Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 123, sid. 164—166) att öka ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 238,800 kronor, med 7,700 kronor till 246,500 kronor.

Ordinarie förslagsanslaget till mathållning har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 238,800 kronor.

Med utgångspunkt från 254,400 tjänstgöringsdagar i land och 2,000 tjänstgöringsdagar ombord och en portionskostnad av respektive 88 öre och 1 krona 2 öre för man och dag har medelsbehovet upptagits till ($254{,}400 \times 0.88 + 2{,}000 \times 1.02 =$) 225,912 kronor. Till denna summa har lagts de av det nya utspisningssystemets införande föranledda kostnaderna, omkring 20,600 kronor.

I enlighet härmed har anslaget till mathållning för nästkommande budgetår upptagits med ($225{,}912 + 20{,}600 =$) 246,512 kronor eller, i avrundat tal, 246,500 kronor.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till mathållning, nu 238,800 kronor, med 7,700 kronor till 246,500 kronor.

90:o) **Beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 124, sid. 165 och 166), att öka ordinarie reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, nu 213,600 kronor, med 1,000 kronor till 214,600 kronor.

Anslaget har för budgetåret 1933/1934 beräknats efter enahanda grunder som för innevarande budgetår. Den föreslagna ökningen är beroende på ökat antal tjänstgöringsdagar.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, nu 213,600 kronor, med 1,000 kronor till 214,600 kronor.

91:o) **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, sid. 166 och 167) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., nu 180,000 kronor, med 10,000 kronor till 170,000 kronor.

92:o) **Flygövningar.** I fråga om Kungl. Maj:ts framställning rörande ordinarie reservationsanslaget till flygövningar (punkt 126) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

93:o) **Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, sid. 168—170) hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, nu 140,000 kronor, med 29,000 kronor till 169,000 kronor.

E. Sjukvård.

94:o) **Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 128, sid. 171—172) att öka ordinarie förslagsanslaget till sjukvård, nu 23,000 kronor, med 600 kronor till 23,600 kronor.

Anslaget har för budgetåret 1933/1934 beräknats efter enahanda grunder som för innevarande budgetår. Den föreslagna ökningen är beroende på ökat antal manskapstjänstgöringsdagar.

Utskottet. Utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran, får hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till sjukvård, nu 23,000 kronor, med 600 kronor till 23,600 kronor.

F. Vapen och ammunition.

95:o) **Vapen och ammunition.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 129, sid. 172) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition, nu 167,000 kronor, med 44,000 kronor till 123,000 kronor.

96:o) **Flygbomber.** I fråga om Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag för anskaffning av flygbomber (punkt 130) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

97:o) **Försök med fällningsanordningar m. m. för torpedflygplan.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131, sid. 173) hemställa,

att riksdagen må till *försök med fällningsanordningar m. m. för torpedflygplan* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 22,500 kronor.

98:o) **Flygplantorpeder.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag för anskaffning av flygplantorpeder (punkt 132) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

G. Byggnader, flygmateriel m. m.

99:o) **Värmecentral vid flygskolkårens förläggning å Ljungbyhed.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133, sid. 174) hemställer utskottet,

att riksdagen må för uppförande av *värmecentral vid flygskolkårens förläggning å Ljungbyhed* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 59,000 kronor.

100:o) **Flygmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 134, sid. 175) att minska ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel, nu 2,600,000 kronor, med 348,000 kronor till 2,252,000 kronor.

Uti en inom andra kammaren av herr *B. Holmgren m. fl.* väckt motion (nr 137) har hemställts bland annat, att riksdagen måtte upptaga anslaget till flygmateriel till oförändrat belopp eller kronor 2,600,000; samt minska det äskade anslaget till allmänna arbeten med ett belopp, som motsvarar nämnda ökning av förevarande anslag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 2,600,000 kronor.

För nästkommande budgetår har departementschefen beräknat anslagsposten för ersättande av till följd av totalhaverier kasserad materiel till 428,000 kronor och medelsbehovet i övrigt till 1,824,000 kronor eller tillhopa 2,252,000 kronor. Detta innebär en minskning av anslaget till flygmateriel med 348,000 kronor.

Såsom av departementschefen framhållits, är den föreslagna minskningen av ifrågavarande anslag beroende därpå, att antalet totalhaverier nedgått. Vid sådant förhållande och då anslaget för nästkommande budgetår beräknats efter samma grunder som för det nu löpande året, anser utskottet sig icke kunna tillstyrka motionärernas hemställan. *Utskottet.*

Utskottet, som alltså ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

> att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr B. Holmgrens m. fl. motion (II: 137), i vad den avser förevarande anslag, minska ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel, nu 2,600,000 kronor, med 348,000 kronor till 2,252,000 kronor.

101:o) **Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 135, sid. 175 och 176) att till bestridande av engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,614,900 kronor.

Uti en inom andra kammaren av herr *B. Holmgren m. fl.* väckt motion (nr 137) har hemställts bland annat, att riksdagen måtte upptaga anslaget till engångskostnader för anskaffning av flygmateriel till oförändrat belopp eller 2,200,000 kronor; samt minska det äskade anslaget till allmänna arbeten med ett belopp, som motsvarar nämnda ökning av förevarande anslag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 2,200,000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1932 hade flygstyrelsen beräknat medelsbehovet under förevarande anslag till 2,200,000 kronor. I sin besparingsskrivelse den 8 november 1932 har flygstyrelsen sedermera meddelat, att av nyssnämnda belopp en summa av 1,045,000 kronor avsetts för inhemsk flygmotortillverkning. Som emellertid denna tillverkning enligt dåmera tillgängliga uppgifter icke kunde fullföljas med den snabbhet, som förut beräknats, syntes det härför avsedda beloppet kunna minskas med 500,000 kronor. En avvägning mellan flygvapnets olika anslagsbehov syntes flygstyrelsen vidare böra föranleda till en ytterligare beskärning av ifrågavarande anslag med 85,100 kronor, varigenom anslagsbehovet skulle nedbringas till (2,200,000 — 500,000 — 85,100 =) 1,614,900 kronor, vilket belopp nu av Kungl. Maj:t äskats.

Utskottet. Vad först beträffar den av herr Holmgren m. fl. väckta motionen, är densamma anknuten till Kungl. Maj:ts hos innevarande års riksdag gjorda äskande av anslag till allmänna arbeten. Utskottet har ansett sig sakna anledning att i detta sammanhang taga ställning till frågan, huruvida en sådan ökning av nu förevarande anslag, som motionärerna ifrågasatt, lämpligen bör vidtagas genom att i en mot den föreslagna anslagsökningen svarande omfattning bereda ökade arbetstillfällen för flygvapnets räkning. Utskottet, som alltså anser sig böra avstyrka motionen, finner icke uteslutet, att de i motionen anförda synpunkterna kunna komma under bedömande vid behandlingen av de äskade anslagen till motverkande av arbetslösheten.

Vidkommande härefter Kungl. Maj:ts förslag har utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, ansett sig böra tillstyrka detsamma.

Utskottet hemställer alltså,

> att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr B. Holmgrens m. fl. motion (II: 137), i vad den avser förevarande anslag, till bestridande av *engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,614,900 kronor.

102:o) **Flygindustriens krigsorganisation.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136, sid. 176) hemställer utskottet,

> att riksdagen må för *flygindustriens krigsorganisation* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

H. Diverse.

103:o) **Extra utgifter.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137, sid. 177) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 31,000 kronor, med 6,000 kronor till 25,000 kronor.

104:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet (punkt 138) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

V. GEMENSAMMA ANSLAG.

105:o) **Försvarsväsendets lönenämnd. Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 139 och 140, sid. 178 och 179) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *försvarsväsendets lönenämnd* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 11,000 kronor;

b) öka ordinarie reservationsanslaget till befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet, nu 42,000 kronor, med 2,500 kronor till 44,500 kronor.

106:o) **Tillfällig löneförbättring. Provisoriskt dyrortstillägg m. m.** (punkterna 141 och 142).

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i förenämnda frågor avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtanden; vilket härmed

anmäles.

107:o) **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 143, sid. 181 och 182) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 3 januari 1933 fogat förslag till stat för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap att gälla under budgetåret 1933/1934,

b) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, för *rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 78,000 kronor.

108:o) **Militärmeteorologisk informationstjänst. Reglering av vissa kursförluster.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 144 och 145, sid. 182—184) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnader för *militärmeteorologisk informationstjänst* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 17,000 kronor;

b) till *reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 30,000 kronor.

VI. ÖVRIGA ORDINARIE ANSLAG.

109:o) **Övriga ordinarie anslag.** Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under fjärde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1933/1934 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 21 april 1933.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Lindblad, Widell, Bergqvist, Nilsson* i Malmö, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Oscar Olsson, Johansson* i Fredrikslund, *Carlsson* i Gävle, *Walles* och *Bergström* samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren, Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Jeppsson, Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Olsson* i Blädinge, *Ward, Nilsson* i Hörby och *Högström;*

med undantag därav att i behandlingen av *punkterna 20—109* deltagit herr *Björck* i st. f. herr Oscar Olsson.

Reservation:

vid *punkt 19* (frivilliga skytteväsendets befrämjande) av herrar *Lindblad, Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Walles, Bergström, Anderson* i Råstock, *Törnkvist* i Karlskrona, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Ward* och *Högström*, vilka ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. Härav följer, att utskottet avstyrker de i ärendet väckta motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

I) avslå de av herr G. Bodin m. fl. och herr B. Holmgren m. fl. väckta motionerna I: 164 och II: 136;

II) i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag medgiva,

a) att av kronans äldre ammunitionspartier må till de frivilliga skytteföreningarna under budgetåret 1933/1934 försäljas högst 2,300,000 skarpa patroner m/94 till ett pris av 5 öre för patron, inklusive hylsa,

b) att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1933 utbetalas dyrtidstillägg enligt de grunder, som för samma år äro eller kunna varda bestämda i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.»

Bilaga A.

Beräkning

av antalet tjänstgöringsdagar för fast anställt manskap och värnpliktiga vid armén för budgetåret 1933/1934.

	Antal tjänstgöringsdagar:		
	för fast anställt manskap	för värnpliktiga	
		med penningbidrag à 50 öre	med penningbidrag à 1 kr.
I. **Fast anställt manskap**	2 424 000		
II. **Värnpliktiga:**			
a. Linjen.			
Studenter och likställda	—	270 500	331 500
Övriga värnpliktiga	—	1 701 040	230 880
b. Ersättningsreserven	—	865 000	
Tillkommer enligt lagen om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring	—	75 000	
Summa tjänstgöringsdagar	2 424 000	2 911 540	562 380
		3 473 920	
	5 897 920		

Bilaga B.

Beräkning

av underhållsdagar för stam- och ackordhästar, egna tjänstehästar samt remonter för budgetåret 1933/1934.

			Antal hästunderhållsdagar vid beräkning av anslagen till:		
			munderings-utrustning.	kasern-utredning, intendentur-fordon m. m. (tit. II) och furagering.	sjuk- och veterinär-vård m. m. (tit. VII).
Stamhästar.					
Vid staber m. fl. . . .	104 hästar i 365 dagar =	37 960			
» infanteriet	448 » i » » =	163 520			
» kavalleriet	2 210 » i » » =	806 650			
» trängtrupperna . .	184 » i » » =	67 160			
» intendenturtrupperna	3 » i » » =	1 095	1 076 385	1 076 385	1 076 385
» artilleriet	1 494 » i » » =	545 310			
» ingenjörtrupperna	160 » i » » =	58 400	—	603 710	603 710
Säger	4 603 hästar i 365 dagar =	1 680 095			
Ackordhästar.					
Vid infanteriet	dagar	24 400			
» trängtrupperna	»	10 000			
» intendenturtrupperna	»	500	34 900	34 900	34 900
» artilleriet	»	64 000			
» ingenjörtrupperna	»	16 500	—	80 500	80 500
Säger ackordhästdagar		115 400			
Egna tjänstehästar.					
Vid staber m. fl. . . .	78 hästar i 365 dagar =	28 470			
» infanteriet	20 » i » » =	7 300			
» kavalleriet	112 » i » » =	40 880	76 650	76 650	76 650
» artilleriet	9 » i » » =	3 285	—	3 285	3 285
Säger	219 hästar i 365 dagar =	79 935			
Remonter.					
Vid kavalleriet och trängen	238 hästar i 45 dagar =	10 710	10 710	10 710	10 710
» artilleriet och ingenjörtrupperna	143 » i » » =	6 435	—	6 435	6 435
Underhållsdagar för remonter vid depåerna		—	—	—	203 000
Säger remontdagar vid truppförband		17 145			
Summa hästunderhållsdagar		1 892 575	1 198 645	1 892 575	2 095 575
Avgå underhållsdagar för utackorderade stamhästar		54 750	36 500	54 750	54 750
Återstående antal hästunderhållsdagar		1 837 825	1 162 145	1 837 825	2 040 825